

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

Nr. 354/C2/903/III-5/2016

29.04. 2016

Doamnei
judecător Iulia Cristina TARCEA
VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Stimată doamnă președinte,

Urmare adresei dvs. nr. 212 din 29 februarie 2016, am onoarea să vă transmit **punctul de vedere** formulat de Ministerul Public în problemele de drept care formează obiectul sesizării de recurs în interesul legii **dosarul nr. 5/2016 al Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul Competent să judece recursul în interesul legii, cu termen de judecată la data de 16 mai 2016.**

Prin recursul în interesul legii declarat, Colegiul de Conducere al Curții de Apel Constanța solicită pronunțarea unei decizii de unificare a jurisprudenței asupra unui număr de patru probleme de drept, indicându-se totodată și orientările divergente observate în jurisprudența analizată, astfel:

I. În prima problemă de drept având ca obiect interpretarea și aplicarea dispozițiilor pct. 6-8 și 12 din Ordinul nr. 50/1990 al Ministerului Muncii și Protecției Sociale referitor la posibilitatea analizării și constatării pe cale judiciară, ulterior abrogării acestui act normativ, a încadrării muncii prestate în grupele I sau II de muncă, în perioada 18.03.1969-1.04.2001, în cadrul unui litigiu cu fostul angajator care nu a procedat el însuși la

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

încadrarea activității reclamantului în grupa de muncă indicată de acesta, deși acea activitate era prevăzută în Anexa 1, respectiv Anexa 2 la Ordin, precum și posibilitatea instanței de a obliga angajatorul la recunoașterea retroactivă a acestei încadrări, se arată că există două orientări de jurisprudență, astfel:

I.1. Unele instanțe au considerat că o atare încadrare nu poate fi realizată la momentul actual, după abrogarea Ordinului nr. 50/1990.

Astfel, s-a arătat că dovada împrejurării că activitatea reclamantilor a fost încadrată în grupa I/ II de muncă se face prin mențiunile din carnetul de muncă și că, susținerile acestora nu pot fi primite în contra sau peste conținutul acestui înscris.

Pe de altă parte, nominalizarea persoanelor a căror activitate se încadra în grupele superioare de muncă avea caracterul unui act de organizare internă a angajatorului, astfel încât instanțele de judecată nu sunt competente să facă ele însele încadrarea unui loc de muncă în aceste grupe.

În condițiile în care termenele stabilite prin Ordinul nr. 50/1990 pentru realizarea nominalizării persoanelor care se încadrau în aceste grupe de muncă au expirat, nu mai există o bază legală pentru ca instanțele să efectueze o nouă nominalizare a reclamantilor care și-au desfășurat activitatea în grupele superioare de muncă.

În prezent, angajatorii și cu atât mai mult deținătorii de arhive nu au temei legal pentru a nominaliza noi persoane ori pentru a încadra activități desfășurate anterior datei de 1 aprilie 2001, ci doar de a atesta un fapt consemnat anterior acestei date pe baza unor documente verificabile, aflate în evidențele acestora.

Astfel spus, raportat la cadrul normativ în vigoare la data sesizării instanțelor de judecată, angajatorii nu au temei legal pentru a nominaliza noi persoane ori pentru a încadra activități desfășurate anterior datei de 1 aprilie 2001 în grupe superioare de muncă, întrucât s-ar încălca principiul contributivității conform căruia fondurile de asigurări sociale se constituie pe baza contribuțiilor datorate de persoanele fizice și juridice participante la

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

sistemul public, drepturile de asigurări sociale cuvenindu-se pe temeiul acestor contribuții.

S-a arătat că, deși sarcina urmăririi procedurii pentru acordarea grupei de muncă revenea angajatorului, salariații aveau posibilitatea de a solicita sindicatelor declanșarea acestei proceduri în cazul în care angajatorii nu-și îndeplineau propriile obligații.

Această procedură obligatorie nu poate fi suplinită de instanțele de judecată.

I.2. În schimb, alte instanțe au considerat că încadrarea în grupa I sau II de muncă poate fi făcută și la momentul actual, după abrogarea Ordinului nr. 50/1990.

Aceste instanțe au arătat că împrejurarea constând în aceea că după 1990 angajatorul și sindicatele nu s-au preocupat de identificarea și buna gestionare a riscurilor profesionale și îmbunătățirea condițiilor de lucru nu este prin ea însăși de natură a exclude locurile de muncă de la încadrarea în grupele superioare de muncă, de vreme ce reclamanții au desfășurat activități în astfel de locuri.

Solicitând recunoașterea activității desfășurate în grupele superioare de muncă, salariații își valorifică un drept decurgând din prestarea muncii în anumite condiții, reacționând la pasivitatea angajatorului care nu se poate prevala de neexecutarea propriei obligații de a evalua condițiile concrete de la diversele locuri de muncă.

S-a considerat că prevederile Ordinului nr. 50/1990 pot fi aplicate chiar și după data abrogării sale, întrucât în materia aplicării legii în timp, principiul este acela că legea veche guvernează situațiile juridice născute sub imperiul ei, iar legea nouă nu retroactivează, în acest sens fiind și prevederile art. 6 alin. (2) din Codul civil.

Cu o altă motivare, instanțele care au pronunțat aceste soluții au arătat că nu poate fi primită teza inadmisibilității acțiunii având ca obiect constatarea condițiilor de muncă în care reclamanții și-au desfășurat

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

activitatea anterior datei de 1 aprilie 2001, întrucât niciun text din cuprinsul Ordinului nr. 50/1990 nu o acreditează.

Dimpotrivă, în ipoteza în care, deși activitatea a fost desfășurată în condițiile grupelor superioare de muncă, însă încadrarea nu a fost făcută corespunzător, trebuie acceptat dreptul reclamanților la restabilirea adevărului pe calea acțiunilor în justiție, mai ales în contextul modificărilor legislației din ultimii ani, în care încadrarea în grupele superioare de muncă a dobândit valențe financiare în calculul pensiei, prin acordarea unui punctaj suplimentar aferent perioadelor lucrate în grupele de muncă.

Cu privire la cea de-a doua condiție - existența unui act intern de nominalizare, instanțele au reținut că fostului salariat nu-i poate fi opusă inexistența unui asemenea act intern privind nominalizarea sa între persoanele a căror muncă se încadrează în grupe superioare. Dimpotrivă, în ipoteza în care o asemenea nominalizare nu a fost realizată de conducerea unității, ori atunci când nominalizarea făcută a fost contestată, nimic nu împiedică partea interesată să se adreseze instanței pentru a stabili în raport de dispozițiile legale incidente, probele administrate și condițiile concrete ale cauzei, dacă activitatea desfășurată de reclamant se încadrează într-o anumită grupă de muncă și respectiv, în ce procent.

II. Prin aceeași sesizare, Colegiul de Conducere al Curții de Apel Constanța arată că în cazul răspunsului afirmativ la prima chestiune se ridică și o a doua problemă de drept ce decurge din interpretarea și aplicarea art. 255 și art. 330 din Noul Cod de procedură civilă, respectiv art. 167 și art. 201 Cod procedură civilă din 1865 raportat la art. 103 alin. (2) din Legea nr. 263/2010 și art. 76 din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011 și art. 1 alin. (1) din Decretul nr. 92/1976, precum și la pct. 15 din Ordinul Ministrului Muncii și Protecției Sociale nr. 50/1990 referitor la admisibilitatea probei cu expertiză tehnică în domeniul protecției muncii pentru dovedirea condițiilor concrete de muncă, inclusiv a procentului de timp lucrat în împrejurări care justifică

încadrarea activității în grupele I și a II-a de muncă, soluțiile pronunțate fiind următoarele:

II.1. Astfel, unele instanțe au considerat că este admisibilă proba cu expertiză tehnică în domeniul protecției muncii pentru dovedirea condițiilor concrete de muncă, inclusiv a procentului de timp lucrat în împrejurări care justifică încadrarea în grupele I și a II-a de muncă, reținând că, față de specificul cauzelor analizate, acordarea grupelor de muncă presupune o analiză în concret a particularităților fiecărui loc de muncă.

Proba acestor condiții este realizată prin expertiza de specialitate, probă utilă și concludentă în soluționarea acestor cauze.

Astfel, această probă este utilă și concludentă în cauzele în care instanțele trebuie să stabilească dacă, în raport de activitatea desfășurată și locurile de muncă în care reclamanții au lucrat efectiv, se justifică acordarea grupelor superioare de muncă.

II.2. Alte instanțe au apreciat că este inadmisibilă proba cu expertiză tehnică în domeniul protecției muncii pentru dovedirea condițiilor concrete de muncă, inclusiv a procentului de timp lucrat în împrejurări care justifică încadrarea în grupele I și a II-a de muncă.

În motivarea acestor soluții s-a reținut că o eventuală expertiză tehnică de specialitate nu ar putea stabili exact condițiile concrete de lucru în care și-au desfășurat activitatea reclamanții în perioadele aflate în litigiu, cu mult timp înainte de momentul la care proba este solicitată.

În situația inexistenței deciziilor de nominalizare a încadrării în grupe superioare de muncă, dar a existenței altor documente verificabile, aflate în evidențele angajatorilor sau ale deținătorilor legali de arhive, se poate recunoaște perioada lucrată în aceste condiții pe baza înscrisurilor.

III. Colegiul de Conducere al Curții de Apel Constanța arată că în cazul răspunsului afirmativ la primele două chestiuni, se ridică **problema modului de interpretare a dispozițiilor art. 272 din Codul muncii, cu privire la**

sarcina probei în ceea ce privește dovedirea condițiilor de muncă efective și procentul din timpul de lucru în care acestea s-au desfășurat, în cazul în care prin expertiza tehnică în domeniul protecției muncii efectuată în cauză nu a posibilă examinarea nemijlocită a condițiilor de muncă existente în trecut, iar părțile nu au prezentat înscrisuri privind determinările de noxe efectuate la vremea respectivă.

În acest sens, se arată că există următoarele soluții:

III.1. Soluții în sensul neaplicării art. 272 din Codul muncii în cadrul probațiunii condițiilor concrete de muncă, inclusiv a procentului de timp lucrat în împrejurări care justifică încadrarea în grupele I și a II-a de muncă.

Aceste instanțe au considerat că este în sarcina reclamantului obligația de a dovedi condițiile concrete de desfășurare a activității în perioada aflată în litigiu, condiții susceptibile de a fi încadrate în dispozițiile Ordinului nr. 50/1990.

În acest context, reclamantii trebuie să depună înscrisuri care să certifice încadrarea anterioară în grupele I și/sau a II-a de muncă ori care să confirme proporția de timp lucrată în condițiile specifice acestor grupe.

III.2. Soluții în sensul aplicării art. 272 din Codul muncii în cadrul probațiunii condițiilor concrete de muncă, inclusiv a procentului de timp lucrat în împrejurări care justifică încadrarea în grupele I și a II-a de muncă, instanțele reținând că revine angajatorului pârât în cauză sarcina să probeze condițiile concrete în care angajații, reclamanti în litigiile analizate și-au desfășurat activitatea în perioadele de referință.

În acest context, revine angajatorului sarcina de a demonstra că, față de condițiile concrete de muncă, nu a existat temei pentru a considera că această activitate a fost prestată în procentul prevăzut de Ordinul nr. 50/1990 în grupele superioare de muncă.

IV. Ultima problemă de drept sesizată de titularul recursului în interesul legii vizează interpretarea și aplicarea pct. 3 din Ordinul

Ministrului Muncii și Protecției Sociale nr. 50/1990 referitor la posibilitatea încadrării în grupa I sau a II-a de muncă a activității desfășurate de un reclamant prin asimilarea situației acestuia, din perspectiva activității desfășurate, dar care nu este indicată în Anexa 1 sau 2 la Ordin, cu cea a salariaților care au desfășurat activități în condiții de muncă similare în cadrul altor angajatori și a căror activitate era prevăzută ca fiind încadrată în grupa I sau a II-a de muncă potrivit Anexelor 1 și 2 la Ordinul Ministrului Muncii și Protecției Sociale nr. 50/1990, fiind indicate următoarele orientări:

IV.1. Soluții în sensul că nu este posibilă asimilarea activităților prevăzute ca putând fi încadrate în grupele I și a II-a de muncă la nivelul unei categorii de angajatori, chiar dacă prestarea acestuia la nivelul altei categorii de angajatori a avut loc în condiții de muncă similare.

În motivările acestor soluții s-a arătat că, atâta timp cât activitățile desfășurate nu se încadrează în ipotezele expres și limitativ prevăzute în Anexele nr.1 sau 2 din Ordin, nu este posibilă o lărgire a sferei de aplicare a acestui act normativ prin analogie, dispozițiile acestuia fiind de strictă interpretare și aplicare.

Astfel, încadrarea activității reclamantilor în grupele de muncă se face ca urmare a regăsirii într- una din situațiile cuprinse în anexele ordinului care enumeră limitativ locurile de muncă, activitățile și categoriile profesionale cu condiții deosebite care se încadrează în grupele I și II de muncă, enumerare care nu lasă loc niciunei asimilări între diversele locuri de muncă.

Extinderea sferei de aplicare a Ordinului nr. 50/1990 și la alte categorii de beneficiari decât cei prevăzuți în anexele acestuia pe considerente determinate de înlăturarea unei discriminări constituie, în realitate, o adăugare la lege, instanța fiind chemată să aplice legea, nu să o creeze. Tratatul juridic diferențiat instituit în temeiul unor situații obiective diferite nu constituie privilegii sau discriminări, principiul egalității nu înseamnă uniformitate.

IV.2. Soluții în sensul că este posibilă asimilarea activităților prevăzute ca putând fi încadrate în grupele I și a II-a de muncă la nivelul unei categorii de angajatori, dacă prestarea acestora la nivelul altei categorii de angajatori a avut loc în condiții de muncă similare.

În aceste cauze, instanțele au reținut că enumerarea din anexele 1 și 2 la Ordinul nr. 50/1990 nu are caracter limitativ, întrucât încadrarea în fostele grupe superioare de muncă se realizează în funcție de condițiile concrete în care salariații și-au desfășurat activitatea, prin raportare la uzura capacității de muncă pe care o implică activitatea în aceste condiții.

O interpretare limitativă a dispozițiilor Ordinului nr. 50/1990 ar conduce la încălcarea art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului care prevede interzicerea discriminării.

Astfel, s-a arătat că principiul care se degajă din prevederile Ordinului nr. 50/1990 este acela că enumerarea din anexe a locurilor de muncă și categoriilor profesionale ce se încadrează în grupe superioare de muncă nu este exhaustivă, ci doar necesară.

În consecință, pentru salariatul al cărui loc de muncă nu se regăsește în Anexele la Ordinul nr. 50/1990, actul normativ impune verificarea condițiilor concrete de muncă pentru ca, în cazul în care constată depunerea muncii în condiții similare cu cele ale salariaților ale căror posturi se regăsesc în liste, să se stabilească aceeași încadrare.

Nu se poate reține culpa salariatului pentru neefectuarea nominalizării sale în categoria personalului încadrat în grupele I sau a II-a de muncă.

Procedura de încadrare nefiind declanșată, nu s-a ajuns la faza în care partenerii sociali să stabilească această nominalizare și nici nu s-a prevăzut de lege modalitatea de informare a salariaților asupra stadiului acestor proceduri și asupra căilor de contestare a măsurilor luate ori a pasivității angajatorului.

Ca urmare, încadrarea reclamantului în situația reglementată de pct. 3 teza a II-a din Ordinul nr. 50/1990 constituie un act de aplicare a legii.

În motivarea unora dintre aceste soluții, a fost invocată și decizia nr. 258 din 20 septembrie 2004 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție –

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

Completul de 9 judecători prin care s-a stabilit că Ordinul nr. 50/1990 nu i se poate restrânge sfera de aplicare numai la activitățile și funcțiile prevăzute în forma inițială a actului, în lipsa unei dispoziții exprese a însuși organului de autoritate emitent sau a unui act normativ de nivel superior.

S-a considerat că printr-o atare interpretare s-a urmărit tratarea egală și nediferențiată a tuturor celor ce au activat în condiții similare de muncă, indiferent de perioada în care au lucrat și că principiul încadrării în grupe de muncă nu este regăsirea în listele anexe ale ordinului, ci existența condițiilor concrete în care își desfășoară activitatea persoanele respective.

Mai mult, pe temeiul art. 3 alin. (2) din Ordinul nr. 50/1990 care a generat o jurisprudență clară și concordantă în ceea ce privește încadrarea în grupe superioare de muncă a activității desfășurate de personalul care a efectuat lucrări de exploatare și întreținere a capacităților de producție ale societăților ai căror angajați beneficiază de grupa I de muncă, se poate observa existența, în privința reclamanților, a unei speranțe legitime de a obține recunoașterea grupei de muncă.

Aceeași concluzie se regăsește și în decizia nr. 87/1999 a Curții Constituționale în care se arată că nu există nicio rațiune pentru a se menține un regim discriminatoriu între persoanele care au activat în aceleași funcții în ceea ce privește beneficiul la o grupă superioară de muncă.

*

Prin sesizarea de recurs în interesul legii formulată se arată că aceste probleme de drept s-au ridicat în cauze care au vizat **două ipoteze**, astfel:

Într-o primă ipoteză, instanțele au fost învestite cu cereri de obligare a angajatorului sau a fostului angajator la încadrarea activității desfășurate de reclamanți în perioada 18 martie 1969 – 1 aprilie 2001 în grupa I sau a II-a de muncă, aceștia susținând că activitatea desfășurată trebuia încadrată în grupele superioare de muncă, de vreme ce era prevăzută în Anexele nr. 1 sau 2, după caz, ale Ordinului nr. 50/1990. În acest fel, reclamanții au criticat omisiunea angajatorului de a da curs prevederilor ordinului.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

În cea de-a doua ipoteză, reclamanții au solicitat să se constate că activitatea a fost prestată în grupa I sau a II-a de muncă, deși nu era indicată în Anexele Ordinului nr. 50/1990, întrucât condițiile în care au prestat munca sunt aceleași cu cele în care au activat angajații ale căror activități/locuri de muncă sunt indicate în anexele acestui ordin.

*

Prealabil dezbaterii teoretice asupra problemelor de drept care formează obiectul recursului în interesul legii, arăt că, în cuprinsul prezentului punct de vedere, ordinea analizării chestiunilor prezentate va fi cea care derivă în mod logic și necesar din aplicarea dispozițiilor legale incidente în raport de cazuistica circumscrisă celor două ipoteze enunțate prin sesizare.

În consecință, în primul rând vom analiza cea de-a patra problemă de drept, circumscrisă cazuisticii din cea de-a doua ipoteză care, în esență, presupune a se stabili dacă în privința anexelor Ordinului nr. 50/1990 poate opera sau nu o interpretare și aplicare extensivă, pornind de la caracterul enunțativ ori, dimpotrivă, limitativ al enumerării conținute. În acest context, se va analiza și dacă, în ipoteza unei interpretări extensive, există sau nu riscul unui exces de putere prin substituirea în atribuțiile de reglementare ale puterii executive.

În continuare, se va analiza prima problemă de drept în contextul celei dintâi ipoteze litigioase izvorâtă din neaplicarea în tot sau în parte, la nivelul unor angajatori, în perioadele aflate în litigiu, a prevederilor Ordinului nr. 50/1990.

Consecința neaplicării Ordinului nr. 50/1990 la nivelul unor angajatorilor și în privința anumitor salariați a constat fie, în aceea că locurile de muncă deținute sau activitățile desfășurate nu au fost încadrate în grupele superioare de muncă, deși acestea se regăseau în anexele acestui ordin, fie în aceea că, deși la nivelul angajatorului pârât s-a efectuat o atare încadrare, conducerile unităților împreună cu sindicatele din unități nu i-au nominalizat pe reclamanți.

Având în vedere soluțiile cu privire la prima problemă de drept din sesizarea de recurs în interesul legii, precum și dispozițiile procesuale incidente în privința sarcinii probei în conflictele de muncă, urmează a se analiza cea de-a treia problemă de drept, întrucât prima operațiune, în succesiunea probațiunii judiciare, este dată de propunerea probelor, încuviințarea, administrarea și aprecierea acestora înfățișându-se ca operațiuni ulterioare¹.

În final, va fi analizată cea de-a doua problemă de drept referitoare la condițiile de admisibilitate a probei constând în expertiza tehnică în domeniul protecției muncii pentru dovedirea condițiilor concrete de muncă, inclusiv a procentului de timp lucrat în împrejurări care ar fi justificat încadrarea activității în grupele I și a II-a de muncă. Din perspectiva jurisprudenței indicată de titularul sesizării de recurs în interesul legii, admisibilitatea probei privește condițiile de verosimilitate, relevanță și concludență.

Referitor la problema de drept expusă la pct. III din actul de sesizare, urmează a se analiza și dacă aceasta poate constitui obiect al recursului în interesul legii.

*

Pentru o imagine completă asupra acestor probleme de drept, apreciez necesară prezentarea, în introducere, a evoluției legislative în materie, urmând ca, pe baza exegezelor doctrinare și de jurisprudență anterioare din care vom desprinde scopul reglementării instituită prin Ordinul nr. 50/1990, să prezentăm discursul argumentativ asupra chestiunilor de drept sesizate.

§ 1. Cadrul legislativ incident. Istoricul reglementării grupelor de muncă. Aspecte de doctrină. Jurisprudența anterioară a instanței supreme și a Curții Constituționale.

¹ Maria FODOR, „*Considerații asupra reglementării probelor în noul Cod de procedură civilă*”, Dreptul nr. 12/2011, pp. 52-84;

§ 1.1.1. Prin **Decretul nr. 292 din 10 august 1959** privind dreptul la pensie în cadrul Asigurărilor Sociale de Stat a fost introdus în dreptul intern al asigurărilor sociale conceptul grupelor de muncă.

Prima referință în această materie este dată de art. 10 din acest decret care, în alin. (1) teza I prevedea că pensia integrală de bătrânețe se stabilește în raport cu vechimea în muncă: salariul mediu tarifar **și grupa de muncă**, iar în alin. (2) prezenta grila tarifară pentru stabilirea cuantumului pensiilor.

Pe baza acestei grile, se poate observa că, **în grupa I** erau incluse munci foarte grele sau vătămătoare, **grupa a II-a** includea munci grele sau vătămătoare, iar grupele a III-a și a IV-a includeau munci obișnuite.

Potrivit art. 10 alin. (5) din acest decret, muncile care se încadrează în cele patru grupe se stabilesc prin regulamentul de aplicare.

§ 1.1.2. În baza art. 60 din Decretul nr. 292 din 30 iulie 1959 a fost adoptat Regulamentul de aplicare aprobat prin **Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1081 din 31 iulie 1959²**.

Acest Regulament a fost modificat prin Hotărârea nr. 1173 din 28 noiembrie 1962 a Consiliului de Miniștri³.

Potrivit art. 7 lit. b) din Regulamentul de aplicare a Decretului nr. 292/1959, grupa de muncă reprezenta unul dintre elementele care se luau în considerare la stabilirea dreptului la pensie, iar potrivit art. 11, angajații se încadrau în grupele de muncă, astfel:

- **în grupa I de muncă**, muncitorii care lucrau în munci foarte grele sau foarte vătămătoare;
- **în grupa a II-a de muncă**, muncitorii care lucrau în munci grele sau vătămătoare;
- **în grupa a III-a de muncă**: restul muncitorilor, angajații care îndeplineau funcțiuni operative în exploatarea de căi ferate, P.T.T.R. și transporturi rutiere, navale și aeriene, personalul medico – sanitar care lucra

² Publicată în Colecția de Hotărâri și Dispoziții ale Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române nr. 32 din 5 septembrie 1959;

³ Publicată în Colecția de Hotărâri și Dispoziții ale Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române nr. 36 din 28 noiembrie 1962;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

efectiv la îngrijirea bolnavilor sau combaterea epidemiilor, precum și unele categorii din personalul tehnico – administrativ, prevăzute în tabelul anexă nr. 3;

- în **grupa a IV-a de muncă**, restul salariaților care nu erau încadrați în grupele I, II și III de muncă, prevăzuți în tabelul anexă nr. 4 la Regulament.

În conformitate cu art. 11 alin. (2) din Regulament, astfel cum a fost modificat, Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale și Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii, cu avizul Consiliului Central al Sindicatelor, la propunerea ministerelor, celorlalte organe centrale și a Comitetelor executive ale sfaturilor populare regionale și ale orașelor București și Constanța puteau face **asimilări de funcțiune și meserie cu cele din tabelele anexă la Regulament**. De asemenea, aceleași autorități puteau trece unele funcțiuni și meserii prevăzute în aceste tabele, dintr-o grupă în alta, în raport cu îmbunătățirea condițiilor de muncă.

Tabelele la care se face referire în aceste dispoziții au constituit Anexele nr. 1 – 4 ale Regulamentului, cuprinzând profesiile și meseriile care, prin caracteristicile locurilor de muncă și ale activităților pe care le presupunea îndeplinirea sarcinilor implicau desfășurarea unor munci grele sau foarte vătămătoare (grupa I – Tabelul nr. 1 – cuprinzând angajații cărora li se stabilea pensia de bătrânețe la împlinirea vârstei de 50 ani; grupa a II-a – Tabelul nr. 2 – angajații care desfășurau munci grele sau vătămătoare și cărora li se stabilea pensia de bătrânețe la împlinirea vârstei de 55 ani, bărbaților și la 50 ani, femeilor; Tabelele nr. 3 și nr. 4 cuprinzând angajații care se încadrau în grupele a III-a și a IV-a de muncă).

Perioadele lucrate în locuri de muncă încadrate în grupe superioare (*munci foarte grele sau foarte vătămătoare; munci grele sau vătămătoare, în terminologia actului normativ*) confereau angajaților dreptul la pensie de bătrânețe cu reducerea limitelor de vârstă și vechime în muncă, potrivit art. 9 alin. (1) lit. a) și b) din Regulament; pentru perioadele lucrate în plus peste

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

perioada minimă de vechime cerută pentru pensionare, prin art. 12 alin. (1) s-a prevăzut acordarea unor sporuri procentuale din salariul mediu tarifar.

În privința pensiilor stabilite anterior datei de 1 aprilie 1959, în Capitolul X din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1081/1959 s-a prevăzut recalcularea după normele expres prevăzute în cuprinsul acestuia.

Potrivit art. 162 lit. b) din acest Regulament, unul dintre elementele ce au stat la baza recalculării a fost reprezentat de grupa de muncă; potrivit art. 164 alin. (1), în vederea acestei recalculări, încadrarea în grupa de muncă se realiza diferențiat, după cum, în dosarul de pensionare existau sau nu acte din care să rezulte elementele necesare pentru determinarea grupei de muncă, astfel:

- în situația în care în dosarul de pensionare existau aceste acte, se aplicau noile dispoziții legale cu privire la stabilirea grupei de muncă, în funcție de categoria de pensie;
- în situația în care în dosarul de pensionare nu existau aceste acte, se lua în considerare ultima profesie avută de pensionar, caz în care se făcea încadrarea în grupa de muncă de care aparținea ultima profesie.

Încadrarea în grupa de muncă în vederea recalculării pensiei se putea face, potrivit art. 164 alin. (2) din Regulament, numai pe baza actelor de vechime în muncă, aflate în dosarele de pensionare și recunoscute prin buletinul de recalculare a pensiei sau prin ultima decizie de pensionare.

Pensionarii de serviciu proveniți din personalul navigant profesionist din aeronautica civilă, precum și pensionarii cu pensie de vechime, proveniți din personalul artistic din instituții de artă erau încadrați, *ope legis*, cu prilejul acestei recalculări, în grupa I, respectiv în grupa a II-a de muncă, potrivit art. 164 alin. (3) și (4) din Regulament.

§ 1.1.3. Ulterior, prin art. 91 alin. (2) din **Legea nr. 27/1966 privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară**⁴ au fost abrogate prevederile Decretului nr. 292 din 30 iulie 1959, astfel cum a fost modificat și

⁴ Republicată în Buletinul Oficial nr. 116 din 25 octombrie 1972;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

completat prin Decretul nr. 878 din 20 noiembrie 1962, precum și Regulamentul de aplicare aprobat prin Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1081 din 31 iulie 1959, completat prin Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1173 din 20 noiembrie 1962.

Condițiile de la locul de muncă se mențin și în această reglementare, ca un criteriu distinct pentru stabilirea pensiei, astfel cum rezultă din prevederile art. 5 al acestui act normativ care le enumeră printre elementele pe baza cărora se stabilește cuantumul pensiei.

Potrivit art. 6 alin. (1) din Legea nr. 27/1966, republicată, după condițiile în care s-a desfășurat activitatea, locurile de muncă se împart **în trei grupe** în raport cu influența factorilor nocivi asupra organismului, solicitarea fizică și neuropsihică sau periculozitatea, după cum urmează:

- **grupa I de muncă**, în care se încadrau locurile de muncă cu condiții vătămătoare, foarte grele sau foarte periculoase;
- **grupa a II-a de muncă**, în care se încadrau locurile de muncă cu condiții vătămătoare, grele sau periculoase;
- **grupa a III-a de muncă**, în care se încadrau celelalte locuri de muncă.

Prin alin. (2) al aceluiași articol s-a prevăzut că stabilirea locurilor de muncă care se încadrează în grupele I și II de muncă se face pe baza criteriilor și de către organele prevăzute prin hotărâre a Consiliului de Miniștri.

Beneficiul recunoscut ca urmare a muncii desfășurate în locuri de muncă încadrate în grupele I și II de muncă a constat în acordarea unor sporuri de vechime în muncă, pentru fiecare an lucrat în aceste condiții și reducerea corespunzătoare a vârstelor de pensionare de la care angajații puteau beneficia de pensia integrală pentru limită de vârstă, potrivit art. 6 alin. (3) și art. 8 alin. (1) din această lege.

§ 1.1.4. În aplicarea prevederilor art. 6 alin. (2) din Legea nr. 27/1966 a fost adoptată **Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1061 din 24 mai 1968 pentru stabilirea criteriilor de încadrare a locurilor de muncă în grupele I și II și a organelor care fac aceste încadrări.**

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

Potrivit art. 1 alin. (2) lit. a) – c) din această hotărâre, în grupa I de muncă puteau fi încadrate locurile de muncă ale căror condiții provocau uzura prematură a organismului, ca o consecință a prezenței la locul de muncă a unor substanțe foarte vătămătoare care puteau provoca boli profesionale sau de altă natură, foarte grave și care puteau determina o incapacitate de muncă permanentă și totală, a unor condiții de muncă ce implicau un efort fizic foarte mare, în special la locurile de muncă cu temperaturi foarte ridicate, ori a unor condiții de muncă ce implicau o suprasolicitare nervoasă, ca urmare a existenței la acel loc de muncă a unui risc deosebit de explozie, de iradiere sau de infectare.

Criteriile prevăzute în alin. (3) lit. a) – c) din același articol, pentru încadrarea locurilor de muncă în grupa a II-a constau în:

a) prezența la locul de muncă a unor substanțe vătămătoare ce puteau provoca boli profesionale sau de altă natură, grave și care puteau determina o incapacitate de muncă permanentă și parțială;

b) existența unor condiții de muncă ce implicau un efort fizic mare, sau solicitare nervoasă deosebită, în special la locurile de muncă cu temperaturi ridicate, zgomot intens, concentrare intensă, vibrații sau alte nocivități;

c) existența unor condiții de muncă ce implicau o solicitare mărită nervoasă ca urmare a existenței la locul de muncă a unui risc de explozie, de iradiere sau de infectare.

Potrivit art. 2 din Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1061/1968, stabilirea locurilor de muncă ce se încadrau în grupele I și II se făcea pe baza criteriilor arătate anterior, de Ministerul Muncii, împreună cu Ministerul Sănătății, cu acordul Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor, la propunerile ministerelor și ale celorlalte organe centrale, cu consultarea uniunilor sindicatelor de ramură.

Potrivit art. 4 alin. (1) din această hotărâre, Ministerul Muncii, împreună cu Ministerul Sănătății, cu acordul Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor erau obligate să dispună scoaterea locurilor de muncă

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

din grupele în care erau prevăzute, în situația în care, ca urmare a măsurilor luate, condițiile de muncă au încetat să mai prezinte caracterul deosebit care a justificat încadrarea lor în grupele I și II de muncă.

De asemenea, în conformitate cu alin. (2) al aceluiași articol, în toate cazurile când, ca urmare a măsurilor luate, condițiile în care se presta activitatea în anumite locuri de muncă din cadrul unor unități nu mai prezenta un caracter deosebit, unitățile respective aveau obligația de a înceta să le mai considere ca încadrându-se în grupele de muncă respective și în consecință, **erau obligate să facă mențiunile corespunzătoare în carnetul de muncă** al angajaților în cauză. Această măsură se lua de unitate numai pe baza aprobării organului central în subordinea căruia aceasta se regăsea, cu acordul uniunii sindicatelor de ramură.

Potrivit art. 3 teza a II-a din Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1061/1968, **perioadele în care un angajat era obligat să lucreze din programul său de muncă în locuri ce se încadrau în grupele I și II de muncă se stabilesc prin dispoziția conducerii unității sau prin alte prevederi legale care reglementau sarcinile de serviciu ale fiecărui angajat în raport cu funcția îndeplinită.**

§ 1.1.5. În conformitate cu prevederile art. 6 alin. (2) din Legea nr. 27/1966 privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară și art. 2 din Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1061/1968 pentru stabilirea criteriilor de încadrare a locurilor de muncă în grupele I și II prevăzute de Legea nr. 27/1966 și a organelor care fac aceste încadrări, prin **Ordinul nr. 59 din 14 februarie 1969** au fost stabilite locurile de muncă cu condiții deosebite care s-au încadrat în grupele I și II de muncă, în vederea pensionării, acestea fiind indicate în anexele ordinului.

Prin **Instrucțiunile nr. 1040/1967** emise în vederea aplicării unitare a Legii nr. 27/1966 și a H.C.M. nr. 252/1967⁵, s-a prevăzut că încadrarea în grupe de muncă a muncitorilor și a celorlalți angajați care au lucrat în munci foarte grele sau foarte vătămătoare ori în munci grele sau vătămătoare se face

⁵ Instrucțiunile au fost publicate în Buletinul Oficial nr. 21 din 10 martie 1967;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

potrivit tabelelor anexe nr. 1 și 2 din Regulamentul de aplicare a Decretului nr. 292/1959, cu completările ulterioare și tabelelor prevăzute de aceste Instrucțiuni.

Potrivit acestui din urmă act, se considera că maiștrii, tehnicienii și inginerii lucrau în munci încadrate în grupele I și II de muncă numai în cazul în care își desfășurau activitatea, în mod permanent, în același condiții de muncă cu muncitorii prevăzuți în Anexele nr. 1 și 2.

Condițiile în care s-a desfășurat activitatea se dovedeau prin carnetul de muncă sau prin alte acte oficiale.

În aceeași perioadă, locurile de muncă cu condiții deosebite care se încadrează în grupele I și II de muncă în vederea pensionării au fost stabilite limitativ și prin Ordinul nr. 59 din 14 februarie 1969 emis de Ministerul Muncii și Ministerul Sănătății⁶.

Acest regim juridic de încadrare în grupa I sau de II de muncă pentru pensionare, aplicabil și persoanelor care au lucrat în mod permanent în locurile de muncă (funcții, meserii, ocupații) a fost modificat prin prevederile H.C.M. nr. 1296/1975 potrivit cărora încadrarea în grupa I era posibilă numai dacă activitatea în locurile de muncă respective se desfășura peste 50% din programul de lucru, iar încadrarea în grupa II se putea face numai dacă se presta în acele locuri de muncă peste 70% din programul de lucru⁷.

În baza acestei hotărâri, a fost emis Ordinul nr. 105/1976 al ministrului muncii, ministrului sănătății și Uniunii Generale a Sindicatelor din România prin care s-au stabilit noi liste pentru munca prestată în grupele I și II, aplicabile pentru perioada 1 ianuarie 1976-1 iulie 1977 (data intrării în vigoare a Legii nr. 3/1977), numărul beneficiarilor de grupe de muncă la pensionare fiind stabilit prin planul anual unic de dezvoltare economico-socială⁸.

§ 1.1.6. Începând cu data de 1 iulie 1977 a intrat în vigoare **Legea nr. 3/1977** privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistență socială, act normativ care a fost aplicabil până la data de 1 aprilie 2001, când a intrat în

⁶ Publicat în Buletinul Oficial nr. 26 din 18 martie 1969;

⁷ Gheorghe BREHOI, „*Carnetul de muncă*”, Editura Științifică, București, 1984, p. 95;

⁸ Idem;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

vigoare Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale.

Perioadele în care asigurații au lucrat în locuri de muncă încadrate în grupele I și II puteau fi valorificate, în vederea pensionării în condițiile art. 9, art. 11 și art. 14 din Legea nr. 3/1977, astfel încât cei care au lucrat efectiv 20 de ani în grupa I de muncă ori 25 de ani în grupa a II-a de muncă, dacă îndeplineau și condiția vârstei legale de pensionare, cu aplicarea și a dispozițiilor art. 14 alin. (2) și (3) se calificau pentru pensie integrală pentru munca depusă și limită de vârstă⁹.

§ 1.1.7. În perioada 1 iulie 1977-2 aprilie 1990 a fost aplicabil Decretul nr. 215/1977 cu privire la încadrarea personalului muncitor în grupele I, II sau III de muncă¹⁰.

În art. 2 din acest decret erau prevăzute locurile de muncă care, prin natura și specificul lor, erau **încadrate permanent în grupele I și II de muncă**.

Potrivit alin. (1) teza a II-a din acest articol, pentru anumite locuri de muncă, având de asemenea, condiții deosebite, exista **posibilitatea încadrării temporare în grupele I sau II de muncă**, acestea fiind, însă, **supuse unei revizui anuale** în raport cu modificarea condițiilor, pe măsura îmbunătățirii prin măsuri tehnice și organizatorice.

Astfel, prin enumerările limitative conținute în art. 2 alin. (2) din acest decret, au fost delimitate locurile de muncă încadrate permanent în grupa I și, după caz, în grupa a II-a de de muncă.

Acestora li se adăugau funcțiile și profesiile artistice prevăzute în alin. (3) al aceluiași articol, care se încadrau de drept în grupa I sau II de muncă.

În privința locurilor de muncă care se încadrau temporar până la luarea măsurilor de îmbunătățire a condițiilor în grupele I sau II de muncă, prin art. 3 alin. (1) din Decretul nr. 215/1977 s-a prevăzut că acestea se stabilesc anual în limita numărului maxim aprobat prin planul național unic,

⁹ În acest sens, Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii, decizia nr. 11 din 25 mai 2015, publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 522 din 14 iulie 2015;

¹⁰ Decretul nr. 215/1977 a fost abrogat expres prin art. 9 din Decretul – Lege nr. 114 din 30 martie 1990 privind încadrarea unor salariați în grupele I și II de muncă, publicat în Monitorul Oficial nr. 48 din 2 aprilie 1990;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

prin Ordin comun al Ministerului Muncii, Consiliului Sanitar Superior și Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România. Potrivit alin.(2) al aceluiași articol, unitățile la care se regăseau aceste locuri de muncă erau obligate să le includă, potrivit dispozițiilor legale, în grupa de muncă corespunzătoare, atunci când, ca urmare a măsurilor luate, condițiile în care se desfășura activitatea la aceste locuri de muncă s-au îmbunătățit sau normalizat.

În conformitate cu prevederile art. 4 din același act normativ, **încadrarea personalului în gupele I și II de muncă se făcea în limita numărului maxim de persoane aprobat anual**, defalcat pe ministere, alte organe centrale și consilii populare județene și al municipiului București, odată cu adoptarea planului unic național de dezvoltare economico-socială, astfel:

- a) **pentru locurile de muncă cu caracter permanent**, numărul se stabilea în raport cu personalul necesar realizării producției planificate;
- b) **pentru locurile de muncă cu caracter temporar**, numărul se stabilea în raport cu prevederile programelor de măsuri pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă sau ale documentațiilor tehnico-economice.

Prin urmare, în perioada de aplicare a acestui decret, desfășurarea activității într-un loc de muncă încadrat, potrivit legii, permanent sau temporar, într-o grupă superioară de muncă nu oferea în sine o garanție pentru recunoașterea acestei împrejurări și reflectarea sa corespunzătoare în carnetul de muncă al salariatului pe întreaga perioadă, de vreme ce vocația salariatului la recunoașterea beneficiilor rezultate din activitatea desfășurată în aceste condiții de muncă era supusă unor factori externi muncii sale în contextul istoric general al economiei de stat planificată centralizat.

Analiza istorică a aplicării normelor în discuție nu ne-a oferit exemple în sensul unor demersuri pozitive în justiție în privința contestațiilor

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

îndreptate împotriva măsurilor luate de angajatori cu privire la încadrarea în grupele superioare de muncă¹¹.

§ 1.1.8. Pe acest fond se explică soluția legislativă prevăzută de art. 5 din Decretul – lege nr. 35 din 19 ianuarie 1990 pentru modificarea unor reglementări privind salarizarea¹², constând în abrogarea expresă a prevederilor art. 3 alin. (1) din Decretul nr. 215/1977 și stabilirea, prin aceeași normă de abrogare, a faptului că, pentru anii 1988 și 1989 și, în continuare, salariații beneficiază, în vederea pensionării, de încadrarea în grupele I și II de muncă, potrivit legislației în vigoare¹³.

§ 1.1.9. La data de 9 februarie 1990 a intrat în vigoare Decretul – lege nr. 68 din 8 februarie 1990 pentru înlăturarea unor inechități în salarizarea personalului¹⁴, act normativ care, în art. 2 alin. (1) a stabilit că personalul de la locurile de muncă și activitățile care, potrivit reglementărilor existente până în anul 1969 și după aceea, erau prevăzute să fie încadrate în grupele I sau II de muncă beneficiază de acest drept pe întreaga perioadă cât au lucrat la locurile de muncă și activitățile respective.

În conformitate cu art. 2 alin. (2) din același act normativ, locurile de muncă și activitățile care se încadrează în grupele I și II de muncă, potrivit acestui text vor fi precizate, la propunerea ministerelor, de Ministerul Muncii și Ocrotirilor Sociale, Ministerul Sănătății și Comisia Națională pentru Protecția Muncii, în termen de 30 de zile de la data emiterii acestui decret – lege.

¹¹ Astfel, în practica fostului Tribunal Suprem s-a reținut că încadrarea activității în grupa I de muncă pe baza criteriilor legale este atributul exclusiv al conducerii unității și nu poate face obiectul cenzurii jurisdicționale (Secția Civilă, decizia nr. 725/1978 în Revista Română de Drept nr. 10/1978, p. 51 apud Alexandru ATHANASIU, „*Dreptul securității sociale*”, Editura Actami, București, 1995, nota 110 subsol, p. 116);

¹² Publicat în Monitorul Oficial, partea I, nr. 13 din 20 ianuarie 1990;

¹³ Prin aplicarea art. 3 din Decretul nr. 215/1977 era posibil ca salariații care lucrau în aceleași condiții de muncă cu cei cuprinși în grupa I sau II să nu fie cuprinși și ei în aceste grupe, pentru motivul arbitrar și artificial că nu se încadrau în numărul de beneficiari ce s-a acordat unității, astfel încât, prin abrogarea expresă a acestor dispoziții a fost înlăturată posibilitatea limitării abuzive a numărului beneficiarilor de la locurile de muncă din grupele I și II și, retroactiv s-a dispus efectuarea unei reparații pentru toți salariații care în anii 1988 și 1989 nu au beneficiat de înscrierea temporară în grupele I și II de muncă (Gheorghe BREHOI, „*Modificări de esență ale legislației salarizării*”, Dreptul nr. 5/1990, p. 52) ;

¹⁴ Publicat în Monitorul Oficial, partea I, nr. 24 din 9 februarie 1990;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

Măsurile adoptate prin Decretul –lege nr. 68/1990 au fost receptate pozitiv în doctrina acelei epoci care a văzut în art. 2 alin. (2) din acest act normativ, atât expresia unei descentralizări ale competenței de reglementare, cât și ale unor măsuri de reparație integrală pentru persoanele care și după data de 18 martie 1969 au continuat să lucreze la locuri de muncă sau activități incluse în grupele I sau II de muncă până la data de 1 martie 1990, fără însă a mai fi încadrate în aceste grupe potrivit reglementărilor anterioare, deoarece în mod abuziv, potrivit actelor normative expuse, aceste locuri sau activități au fost scoase din grupele I și II de muncă sau, dacă nu au fost scoase, prin limitarea abuzivă a numărului de beneficiari în decretele de aprobare a planului anual de dezvoltare economico-socială, nu au beneficiat de încadrarea în aceste grupe¹⁵.

Ca efect al prevederilor art. 2 alin. (1) din Decretul – lege nr. 68/1990, pentru perioada în care persoanele care au continuat să lucreze în aceleași locuri de muncă care, potrivit reglementării existente până în anul 1969 și după aceea, erau cuprinse în grupele I și II de muncă, beneficiază de acest drept pe întreaga perioadă cât au lucrat în locurile de muncă și activitățile respective, previzionându-se, la acel moment că, pentru perioada cuprinsă între 18 martie 1969 și până la intrarea în vigoare a Decretului – lege nr. 68/1990 vor fi revăzute carnetele de muncă ale salariaților în cauză pentru a li se face înscrierile necesare din care să rezulte timpul în care și-au desfășurat activitatea în locuri de muncă încadrate în grupele I sau II de muncă pentru pensionare¹⁶.

Prin decizia nr. 87 din 1 iunie 1999, publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 352 din 26 iulie 1999, Curtea Constituțională a constatat că dispozițiile art. 2 alin. (1) din Decretul – lege nr. 68/1990 sunt neconstituționale în măsura în care se aplică numai persoanelor de la locurile de muncă și activităților care, potrivit reglementărilor existente până în anul 1969 și după aceea, erau prevăzute să fie încadrate în grupele I și II de muncă,

¹⁵ Gheorghe BREHOI, „*Modificări de esență...*”, precit., p.52;

¹⁶ Idem;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

nu și celor care au fost încadrate în asemenea locuri de muncă sau activități anterior datei intrării în vigoare a actului normativ respectiv.

În considerentele acestei decizii, instanța de contencios constituțional a observat că dispozițiile legale a căror neconstituționalitate a fost constatată, referindu-se la „personalul de la locurile de muncă și activitățile” pentru perioadele anterioare datei intrării sale în vigoare recunosc doar beneficiul unor drepturi cuvenite și câștigate anterior, ale căror efecte sau valorificare însă se face ulterior și, sub acest aspect, apare discriminatorie recunoașterea beneficiului drepturilor respective doar în favoarea persoanelor care sunt încă în activitate la locurile de muncă sau în activitățile caracterizate prin condiții deosebite, nu și în favoarea celor care anterior au lucrat în aceleași condiții, dar înainte de intrarea în vigoare a Decretului – lege nr. 68/1990 au încetat raporturile lor de muncă prin pensionare sau din alte motive, ori s-au încadrat la locuri de muncă care nu mai au același caracter.

Așadar, Curtea Constituțională a considerat că acest tratament juridic diferențiat încalcă principiul egalității înscris în art. 16 alin. (1) din Constituție. Persoanele în privința cărora se examinează aplicabilitatea dispozițiilor art. 2 alin. (1) din Decretul – lege nr. 68/1990 se regăsesc în situații diferite doar sub aspectul statutului lor social de persoane încadrate la locuri de muncă sau în activități având condiții deosebite, de persoane încadrate la alte locuri de muncă sau în alte activități ori de persoane care nu s-au mai încadrat în muncă din diverse motive și toate acestea văzute la o dată exactă, aceea a intrării în vigoare a actului normativ respectiv. Or, în măsura în care textul de lege criticat reglementează beneficiul și posibilitatea valorificării unor drepturi cuvenite și câștigate în perioade când toate aceste categorii de persoane au lucrat în același condiții, este evident că, sub acest aspect, ele se află într-o situație juridică identică, ceea ce impune un tratament juridic identic.

Așadar, Curtea a constatat că prevederile art. 2 alin. (1) din Decretul – lege nr. 68/1990 sunt neconstituționale nu pentru că au recunoscut beneficiul unor drepturi, ci pentru faptul că acest beneficiu a fost recunoscut doar în

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

favoarea unor categorii de cetățeni, nu și în favoarea altora care, realmente se aflau în aceeași situație.

Această decizie a instanței de contencios constituțional a primit receptarea cuvenită în jurisprudența instanțelor, inclusiv în aceea a instanței supreme, fiind recunoscut, de pildă, beneficiul activității desfășurate în grupele superioare de muncă persoanelor pensionate anterior intrării în vigoare a Decretului – lege nr. 68/1990 atunci când funcțiile îndeplinite sau activitățile desfășurate se încadrau în grupele I sau II de muncă conform anexelor Ordinului nr. 50/1990, în procente prevăzute de acest act normativ¹⁷.

§ 1.1.10. În temeiul art. 2 alin. (2) din Decretul – lege nr. 68/1990 și Legii nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stast și asistență socială a fost adoptat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății și Comisia Națională pentru Protecția Muncii **Ordinul nr. 50 din 5 martie 1990** pentru precizarea locurilor de muncă, activităților și categoriilor profesionale cu condiții deosebite care se încadrează în grupele I și II de muncă în vederea pensionării¹⁸.

Potrivit pct. 1 și 2 din Ordinul nr. 50/1990, locurile de muncă, activitățile și categoriile profesionale ce se încadrează în grupele I și II de muncă în vederea pensionării sunt cuprinse în listele din anexa nr. 1 și respectiv, anexa nr. 2 ale acestui ordin¹⁹.

În conformitate cu pct. 3 alin. (1) al ordinului, beneficiază de încadrarea în grupele I și II de muncă, fără limitarea numărului, personalul care este în activitate: muncitori, ingineri, subingineri, maiștri, tehnicieni,

¹⁷ Curtea Supremă de Justiție, secția de contencios administrativ, decizia nr. 1076 din 16 martie 2001, nepublicată;

¹⁸ Publicat în Monitorul Oficial, partea I, nr. 38 din 20 martie 1990;

¹⁹ În forma inițială a Ordinului nr. 50/1990, în Anexa nr. 1 au fost menționate 75 de activități, locuri de muncă și categorii profesionale ce se încadrează în grupa I de muncă, iar în anexa nr. 2 au fost prevăzute 130 de activități, categorii profesionale și locuri de muncă ce se încadrează în grupa II de muncă.

Listele au fost completate prin anexa Ordinului nr. 100/1990, numărul locurilor de muncă, activităților și categoriilor profesionale încadrate în grupa I de muncă fiind majorat la 81, iar al celor încadrate în grupa II de muncă, la 138.

Potrivit art. unic al Ordinului nr. 100/1990, completările la listele anexe ale Ordinului nr. 50/1990 se aplică retroactiv, pentru perioada lucrată după 18 martie 1969 și pentru viitor, în condițiile prevăzute de actul normativ de bază care a constituit obiect al completărilor.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

personal de întreținere și reparații, controlori tehnici de calitate, precum și alte categorii de personal care lucrează efectiv la locurile de muncă și activitățile prevăzute în anexele nr. 1 și 2, iar potrivit pct. 3 alin. (2), beneficiază, de asemenea, de aceleași drepturi, personalul muncitor din construcții montaj sau din alte activități care realizează lucrări de extinderi, modernizări sau reparații ale capacităților de producție și care își desfășoară activitatea în aceleași condiții cu personalul beneficiarului încadrat în grupele I și II de muncă.

La pct. 4—8 din acest ordin este prevăzută metodologia de încadrare a locurilor de muncă în grupele I și II la nivelul angajatorilor, metodologie care, în esență, presupunea următoarele:

a) încadrarea în grupele superioare de muncă se putea face în situațiile în care, cu toate măsurile luate de unitate pentru normalizarea condițiilor de muncă, nivelul noxelor existente la locurile (activitățile, meseriile, funcțiile) prevăzute în aceste grupe depășea nivelul maxim admis prevăzut de Normele republicane de protecție a muncii (pct. 4 din ordin);

b) existența condițiilor deosebite la locurile de muncă cu noxe trebuia să rezulte din determinările de noxe, efectuate de către organele Ministerului Sănătății sau de laboratoarele de specialitate proprii ale unităților; trebuia și ca aceste determinări de noxe să fie confirmate de către inspectorii de stat teritoriali pentru protecția muncii care, la data efectuării analizei, constatau că s-au aplicat toate măsurile posibile de normalizare a condițiilor și că toate instalațiile de protecție a muncii funcționau normal [art. 5 alin. (1) din ordin];

c) nominalizarea persoanelor care se încadrau în grupele I și II de muncă se făcea de către conducerea unităților, împreună cu sindicatele libere din unități, ținându-se seama de condițiile deosebite de muncă concrete în care își desfășurau activitatea persoanele respective (nivelul noxelor existente, condiții nefavorabile de microclimat, suprasolicitare fizică sau nervoasă, risc deosebit de explozie, iradiere sau infectare) – (pct. 6 din ordin);

d) cu excepția personalului care prin natura sarcinilor, lucra o parte din timp în subteran, în privința căruia se lua în considerare numai timpul

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

efectiv lucrat, în privința celorlalte categorii de personal, încadrarea în grupele I și II de muncă de făcea proporțional cu timpul efectiv lucrat la locurile muncă incluse în aceste grupe, cu condiția ca, pentru grupa I, personalul să lucreze în aceste locuri cel puțin 50%, iar pentru grupa II, cel puțin 70% din programul de lucru (pct. 7 din ordin); perioadele de timp în care o persoană avea sarcina să lucreze în tot sau în parte din programul de muncă în astfel de locuri de muncă era cel stabilit prin dispoziția conducerii unității sau prin prevederi legale care reglementau atribuțiile de serviciu ce reveneau fiecărei persoane în raport cu funcția îndeplinită (pct. 8 din ordin).

Aspectele tranzitorii și de punere în aplicare asupra cărora s-a reglementat prin Ordinul nr. 50/1990 au fost normate astfel:

a) pentru **perioadele anterioare datei de 18 martie 1969**, încadrarea în grupele I și II de muncă se face cu respectarea Instrucțiunilor nr. 1040/1967 de aplicare a Legii nr. 27/1966 prin care au fost preluate tabelele 1 și 2, anexe ale Regulamentului de aplicare a Decretului nr. 292/1959 care cuprind meseriile și funcțiile prevăzute în grupele I și II de muncă (art. 12 din ordin);

b) pentru **perioada lucrată după data de 18 martie 1969 și până la data intrării sale în vigoare și pentru viitor**, își încetau aplicabilitatea prevederile Ordinelor nr. 59/1969, nr. 105/1976 și nr. 210/1977 ale Ministrului Muncii și Ministrului Sănătății, încadrarea locurilor de muncă în grupele I și II fiind realizată în conformitate cu prevederile acestui ordin (pct. 13);

c) pentru **perioada de activitate desfășurată între 18 martie 1969 și 31 decembrie 1975**, încadrarea în grupele I și II se face proporțional cu timpul lucrat, așa cum a fost stabilit prin Precizările Ministerului Muncii și Ministerului Sănătății nr. 11860/1969, fără a se condiționa de existența buletinelor de determinare a noxelor [pct. 14 alin. (1) din ordin];

d) pentru **perioada lucrată între 1 ianuarie 1976 și 31 decembrie 1989** încadrarea în grupele I și II de muncă nu era, de asemenea, condiționată, de existența buletinelor de determinare a noxelor [art. 14 alin. (2) din ordin].

În vederea aplicării Ordinului nr. 50/1990, unitățile aveau obligația să analizeze și să precizeze, în termen de 30 de zile de la data aprobării sale, pe

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

baza documentelor existente în unitate, situația încadrării personalului în grupele I și II de muncă, începând cu data de 18 martie 1969 până la data intrării sale în vigoare [pct. 15 alin. (2) din ordin].

Pentru perioadele lucrate după 1 martie 1990 a fost adoptat de Ministerul Muncii și Ocrotirilor Sociale, Ministerul Sănătății și Comisia Națională pentru Protecția Muncii Ordinul nr. 125 din 5 mai 1990 pentru precizarea locurilor de muncă, activităților și categoriilor profesionale cu condiții deosebite, care se încadrează în grupele I și II de muncă, în vederea pensionării.

Potrivit pct. 1 și 2 din Ordinul nr. 125/1990, în grupa I de muncă se încadrează locurile de muncă, activitățile și categoriile profesionale cuprinse în anexa nr. 1, iar potrivit pct. 2, în grupa II de muncă se încadrează locurile de muncă, activitățile și categoriile profesionale cuprinse în anexa nr. 2 a ordinului²⁰.

Potrivit pct. 4 din Ordinul nr. 125/1990, metodologia pe baza căreia unitățile efectuează încadrarea în grupele I și II de muncă este cea prevăzută în Ordinul nr. 50/1990, cu modificările aduse prin Ordinul nr. 100/1990.

În conformitate cu pct. 5, Ordinul nr. 125/1990 se aplică pentru perioada lucrată după data de 1 martie 1990.

Pe baza acestor reglementări, doctrina²¹ a identificat principiile de aplicare, astfel:

- fixarea criteriilor de calificare a activităților ce se încadrează în grupele de muncă se realizează prin acte normative emise de Ministerul Muncii;
- menționarea condițiilor deosebite concrete de lucru care se încadrează în grupele I și II, precum și nominalizarea categoriilor de personal care lucrează în aceste locuri de către conducerea unității și de către sindicate;

²⁰ În anexa nr. 1 a ordinului este redată lista locurilor de muncă, activităților și categoriilor profesionale stabilită conform art. 2 din Decretul – lege nr. 68/1990 care se încadrează în grupa I de muncă, fiind menționate 44 asemenea locuri de muncă, activități și categorii profesionale, iar în anexa nr. 2 sunt menționate 142 activități, locuri de muncă și categorii profesionale care se încadrează în grupa II de muncă;

²¹ Alexandru ATHANASIU, op. cit., p. 115; Sanda GHIMPU, Alexandru ȚICLEA, Constantin TUFAN, „*Deptul securității sociale*”, Editura All Beck, București, 1998, p. 110;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

- precizarea în concret a perioadelor de activitate ce se iau în considerare pentru calificarea activității ca desfășurate în grupele I și II.

Tot astfel²² s-a observat și faptul că aceste reglementări utilizează **criterii diferite de eligibilitate a locurilor de muncă în grupele I și II**, astfel:

- în unele situații, toate activitățile care se desfășoară într-un loc de muncă se încadrează în grupa I sau II (ex: activitatea desfășurată în subteran);
- în alte situații, sunt indicate doar profesia sau meseria care practică în orice loc de muncă determină încadrarea activității desfășurate în grupa I sau II de muncă;
- alteori, se face referire, atât la locul de muncă cât și la natura activității (ex: conducătorii de utilaje portuare).

În privința relației dintre Ordinul nr. 50/1990 și Ordinul nr. 125/1990, în doctrină, pornindu-se de la însuși textul celui din urmă act normativ prin care i se determină aplicarea *illo tempore*, s-a arătat în mod judicios că fiecare dintre aceste acte normative are propria sferă de aplicare, astfel: Ordinul nr. 50/1990 vizează perioada cuprinsă între 18 martie 1969 și 1 martie 1990, iar Ordinul nr. 125/1990 privește perioada cuprinsă între 1 martie 1990 până la 1 aprilie 2001, când a fost abrogat expres prin Legea nr. 19/2000, astfel încât, chiar dacă în cuprinsul anexei nr. 1 sau 2 la Ordinul nr. 125/1990 apar menționate și alte activități decât cele din anexa 1 sau 2 a Ordinului nr. 50/1990, aceste activități trebuie considerate ca muncă desfășurată în grupa I sau II, după caz, numai pentru perioada lucrată începând cu 1 martie 1990, nu anterior²³. Astfel se demonstrează că prin adoptarea Ordinului nr. 125/199 s-a urmărit o completare, o lărgire a sferei activităților și locurilor de muncă încadrabile în grupa II de muncă, respectiv o restrângere a sferei activităților și locurilor de muncă încadrabile în grupa I de muncă, însă numai începând

²² Alexandru ATHANASIU, op. cit., p. 116; Sanda GHIMPU, Alexandru ȚICLEA, Constantin TUFAN, op. cit., p. 111;

²³ Gabriela Cristina FRENȚIU „Încadrarea persoanelor – în vederea stabilirii dreptului la pensie – în grupele I și II de muncă pentru activitățile prestate în aceste grupe anterior datei de 1 aprilie 2001”, Dreptul nr. 10/2010, p. 155-156, 158;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

cu data de 1 martie 1990, chiar dacă activitatea a fost desfășurată anterior acestei date²⁴.

§2. Pe baza acestor prime constatări de principiu, consider că, în privința celei de-a patra probleme de drept, opinia indicată la pct. IV.1. este în litera și spiritul legii, astfel încât sfera de aplicare a Ordinului nr. 50/1990 nu poate fi extinsă prin analogie în privința altor activități, funcții sau locuri de muncă decât cele expres și limitativ prevăzute în anexele nr. 1 și 2, în lipsa unor completări exprese prin acte normative de același nivel sau de nivel superior.

Potrivit sesizării de recurs în interesul legii, această problemă s-a ridicat în situațiile în care activitatea desfășurată de reclamanți nu era indicată în Anexele Ordinului nr. 50/1990, încadrarea acestor activități fiind solicitată prin asimilarea situației reclamanților cu aceea a angajaților ale căror activități/funcții/locuri de muncă erau indicate în anexele ordinului.

După cum s-a arătat în precedent, criteriile de eligibilitate pentru încadrarea făcută prin anexele acestui act normativ în grupele I și II de muncă sunt date de: locul de muncă; profesia sau meseria care practicate într-un anumit loc de muncă deschid vocația la încadrarea în aceste grupe; locul de muncă și natura activității²⁵.

În măsura în care activitatea desfășurată de reclamant nu poate fi încadrată într-una dintre situațiile menționate în anexele 1 sau 2 ale ordinului, instanța nu ar putea să extindă sfera de aplicare a acestora, decât substituindu-se în atribuțiile de reglementare de nivel infralegislativ conferite

²⁴ Idem. p. 158. Autoarea citată, demonstrând că cele două acte normative au propria sferă de aplicare și că interferența dintre acestea se limitează doar la aspectele ce vizează metodologia după care se stabilește încadrarea concretă a locurilor de muncă, activităților sau funcțiilor în grupele I sau II de muncă și nominalizarea persoanelor care le ocupă, se departajează de o decizie de speță a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul de 9 Judecători (decizia nr. 258 din 20 septembrie 2004, www.scj.ro) în care s-a stabilit în sensul că Ordinul nr. 50/1990 face corp comun cu Ordinul nr. 125/1990 devenind astfel aplicabile de la data la care s-a prestat activitatea și altor categorii de activități și funcții, iar nu din momentul intrării în vigoare a Ordinului nr. 125/1990.

²⁵ Supra pag. 27 - 28, autorii loc. cit.;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

prin art. 2 alin. (2) din Decretul – lege nr. 68/1990 unor autorități din sfera puterii executive²⁶.

Așadar, există o depășire a atribuțiilor puterii judecătorești sub forma imixtiunii în activitatea legislativă numai atunci când domeniul activității social – economice sau domeniul relațiilor sociale nu este reglementat și judecătorul se substituie legiuitorului²⁷. În schimb, atunci când domeniul vieții social – economice este reglementat, iar legiuitorului i-a scăpat din reglementare o situație concretă ori au apărut situații concrete noi, instanța prin interpretare, poate încadra situația respectivă în conținutul dispozițiilor legale existente care reglementează materia²⁸.

Aplicând aceste considerații de principiu în problema de drept analizată, se observă că anexele Ordinului nr. 50/1990 au fost întocmite de către autoritățile emitente pe baza centralizării propunerilor formulate de ministere și că, aplicarea sa temporală, coroborat cu prevederile art. 5 din Ordinul nr. 125/1990, comportă următoarele distincții:

- pentru perioadele lucrate anterior datei de 18 martie 1969, locurile de muncă, activitățile și categoriile profesionale ce pot fi încadrate în grupele I și II de muncă sunt cele prevăzute în Instrucțiunile nr. 1040/1967 de aplicare a Legii nr. 27/1966 (pct. 12 din Ordinul nr. 50/1990);
- pentru perioadele lucrate între data de 18 martie 1969 și data de 1 martie 1990, locurile de muncă, activitățile și categoriile profesionale ce pot fi încadrate în grupele I și II de muncă sunt cele prevăzute în Anexele nr. 1 și 2 ale Ordinului nr. 50/1990, eventual

²⁶ Aceste situații sunt îndeobște subsumate depășirii atribuțiilor puterii judecătorești înțelegându-se ca „*incursiunea autorității judecătorești în sfera activității autorității executive sau legislative așa cum a fost consacrată prin Constituție sau de o lege organică, instanța judecătorească săvârșind acte care intră în atribuțiile unor organe aparținând unei alte autorități constituite în stat decât cea judecătorească*” (Teofil POP, *«Conținutul sintagmei „depășirea atribuțiilor puterii judecătorești”*», Dreptul nr. 10/1996, p. 37). Altfel spus, prin hotărârea judecătorească astfel pronunțată, este transgresat principiul separației puterilor în stat, ceea ce este de natură să tulbure ordinea constituțională (Ioan BĂLAN, *„Noțiunea judiciară de exces de putere în materie civilă”*, Dreptul nr. 1/2005, p. 107, 118 și jurisprudența loc cit., nota 72 subsol p. 118);

²⁷ Teofil POP, op. cit., p. 41;

²⁸ Idem, p. 41;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

completate prin acte normative publicate, de același nivel sau de nivel superior (pct. 13 din Ordinul nr. 50/1990);

- pentru perioadele lucrate între data de 1 martie 1990 și până la 1 aprilie 2001, locurile de muncă, activitățile și categoriile profesionale încadrate în grupele I și II de muncă sunt cele prevăzute în Anexele nr. 1 și 2 ale Ordinului nr. 125/1990 (pct. 5 din Ordinul nr. 125/1990). La acestea se adaugă și cele încadrate în grupele I și II de muncă prin alte acte normative speciale (hotărâri ale guvernului, ordine ale miniștrilor de resort) prin care s-au prevăzut încadrări în grupe superioare de muncă în anumite sectoare ale economiei.

Interpetarea și aplicarea strictă a anexelor fiecăreia dintre aceste reglementări care conțin enumerări limitative nu echivalează cu o încălcare a principiului nediscriminării, de vreme ce identificarea realizată originar de către emitenții lor este rezultatul observării specificului activităților de la anumite locuri de muncă, precum și a celor pe care le implică exercitarea unor profesii, meserii, ocupații expres indicate, ceea ce, în sine constituie un criteriu obiectiv și rezonabil în raport de scopul reglementării.

În acest context, prevederile art. 3 din Ordinul nr. 50/1990 nu pot conduce la o concluzie contrară.

Astfel, potrivit alin. (1) a acestui articol, beneficiază de încadrarea în grupele I și II de muncă potrivit distincțiilor făcute în anexele nr. 1 și 2 ale ordinului, fără limitarea numărului, personalul care este în activitate: muncitori, ingineri, subingineri, maiștri, tehnicieni, personal de întreținere și reparații, controlori tehnici de calitate, precum și alte categorii de personal care lucrează efectiv la locurile de muncă și activitățile prevăzute în anexele nr. 1 și 2.

Recunoscând vocația la încadrarea în grupele superioare de muncă a unor largi categorii de personal, dacă acesta lucrează efectiv la locurile de muncă și activitățile prevăzute în Anexele nr. 1 și 2 ale ordinului, textul

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

reprezintă, în realitate, preluarea într-o formulă extinsă a unor soluții legislative anterioare ²⁹.

Nici prevederile pct. 3 teza II –a din Ordinul nr. 50/1990 nu ar putea constitui un temei pentru extinderea listelor din anexele nr. 1 și 2.

Astfel, potrivit textului, beneficiază de aceleași depturi personalul muncitor din construcții montaj sau din alte activități care realizează lucrări de extinderi, modernizări sau raprații ale capacităților de producție și care își desfășoară activitatea în aceleași condiții cu personalul beneficiarului încadrat în grupele I și II de muncă.

Situațiile normate de text au în vedere asigurarea egalității de tratament juridic în privința recunoașterii beneficiului grupelor superioare de muncă atunci când, de pildă, salariații unei unități sunt delegați ori detașați să desfășoare la o unitate beneficiară, în afara locului de muncă obișnuit, anumite activități ³⁰.

În acest caz, opțiunea de reglementare a fost în sensul ca, în ipotezele particulare ale textului, circumstanțele obiective în care se desfășoară activitatea să se reflecte și în privința personalului care temporar are locul de muncă la unitatea beneficiară, iar acest loc de muncă este încadrat potrivit anexelor Ordinului nr. 50/1990 în grupele I sau II de muncă.

Prevederile pct. 3 alin. (2) din Ordinul nr. 50/1990, fiind edictate pentru a rezolva anumite situații particulare, expres prevăzute în cuprinsul lor nu pot fi extinse pentru a justifica încadrarea în grupe superioare de

²⁹ Supra §1.1.5.;

³⁰ Astfel, potrivit art. 66 și art. 67 din Legea nr. 10/1972 privind Codul muncii în vigoare la data emiterii Ordinului nr. 50/1990, delegarea consta în executarea temporară de un salariat, din dispoziția conducerii unității, a unor lucrări sau sarcini corespunzătoare atribuțiilor sale de serviciu în afara locului de muncă obișnuit. În cazul delegării, elementul contractului de muncă supus modificării era locul de muncă, fie în cadrul aceleiași unități cu personalitate juridică, fie la o unitate componentă sau subunitate, fie la o altă unitate, din aceeași localitate sau din altă localitate. Esențială pentru delegare era împrejurarea că locul în care ea se efectua nu era locul obișnuit de muncă (Sanda GHIMPU, Alexandru ȚICLEA, „*Dreptul muncii*”, Ediția a III-a, Casa de Editură și Presă „Șansa” SRL, București, 1997, p. 226).

În baza dispozițiilor art. 66-68 din același Cod al muncii, detașarea a fost definită ca schimbarea temporară a locului de muncă, din dispoziția unității și încadrarea persoanei la o altă unitate în scopul executării unor lucrări în interesul acestuia din urmă, deci o cesiune temporară sau parțială a contractului de muncă între două unități. Și în cazul detașării, întocmai delegării, operează o schimbare a locului de muncă (Idem, p. 230).

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

muncă a locurilor de muncă, activităților și categoriilor profesionale care nu sunt menționate expres și limitativ în anexele nr. 1 și 2 ale ordinului.

Decizia nr. 87/1999 pronunțată de Curtea Constituțională nu este încălcată în interpretarea pe care o propunem, deoarece în această cauză declararea neconstituționalității prevederilor art. 2 alin. (1) din Decretul – lege nr. 68/1990 s-a pronunțat în urma constatării ca fiind discriminatorie recunoașterea beneficiului drepturilor respective doar în favoarea persoanelor care erau încă în activitate la locurile de muncă sau în activitățile caracterizate prin condiții deosebite, nu și în favoarea celor care anterior au lucrat în aceleași condiții, dar înainte de intrarea în vigoare a Decretului – lege nr. 68/1990 au încetat raporturile de muncă prin pensionare sau din alte motive, ori s-au încadrat la locuri de muncă care nu mai au același caracter.

Situațiile în care, în anumite perioade anterioare datei de 1 aprilie 2001, prin reglementările aplicabile conform celor arătate în precedent, locurile de muncă deținute de reclamanți nu au fost prevăzute pentru a fi încadrate în grupele superioare de muncă, au o cu totul altă specificitate față de cele asupra cărora Curtea Constituțională s-a pronunțat și în care beneficiul recunoașterii încadrării în grupele speciale de muncă potrivit noilor reglementări era limitat exclusiv în privința persoanelor aflate în activitate la data intrării în vigoare a Decretului – lege nr. 68/1990³¹.

³¹ În același sens, în doctrină s-a arătat că statuările Curții Constituționale cuprinse în decizia nr 87/1999 nu au relevanță atâta timp cât în art. 2 din Decretul – lege nr. 68/1990 este vorba despre drepturi câștigate anterior, în baza unor reglementări existente până la momentul intrării în vigoare a acestui Decret – lege - 9 februarie 1990. Or, atât timp cât anumite activități sau locuri de muncă prevăzute în Ordinul nr. 125/1990 nu erau cuprinse în anexa 1 sau 2 a Ordinului nr. 50/1990, nu putem vorbi de drepturi recunoscute și câștigate (Gabriela Cristina FRENȚIU, op. cit., p. 159). Aceeași autoare arată că pentru activitățile prevăzute expres și limitativ în anexele nr. 1 și 2 ale Ordinului nr. 125/1990 ca încadrându-se în grupa I sau II de muncă, nefiind incluse în anexele 1 sau 2 ale Ordinului nr. 50/1990, dreptul s-a născut de la data aplicabilității acestui act normativ, 1 martie 1990, astfel încât recunoașterea unor activități sau locuri de muncă prevăzute în anexele nr. 1 sau 2 la Ordinul nr. 125/1990 și neincluse în anexele nr. 1 sau 2 ale Ordinului nr. 50/1990 ca încadrându-se în grupa I sau II de muncă și anterior datei de 1 martie 1990 ar constitui o aplicare retroactivă a unui act normativ, ceea ce încalcă principiul constituțional al neretroactivității legii (Idem).

De altfel, prin Ordinul Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse nr. 590/2008 s-a prevăzut că în procedura privind modul de întocmire și eliberare a adeverințelor prin care se atestă activitatea desfășurată în locuri de muncă încadrate în grupele I/II de muncă, potrivit legislației anterioare datei de 1.04.2001, angajatorii sau orice alți deținători de arhive au obligația să le elibereze, s-a precizat că pentru perioada lucrată pentru data de 18.03.1969 până la data de 1.03.1990, încadrarea în grupe superioare de muncă s-a făcut conform Ordinului nr. 50/1990, ordin care a înlocuit ordinele Ministerului Muncii și Ministerului Sănătății nr. 59/1969, nr. 105/1976 și 210/1977; pentru perioada lucrată după data de 1.03.1990 până la data de 1.04.2001, încadrarea în

§3. Referitor la **prima problemă de drept**, se observă că, în realitate, aceasta vizează **două aspecte divergente**:

§3.1. Un prim aspect privește **posibilitatea instanțelor de a aplica prevederile Ordinului nr. 50/1990 după abrogarea sa expresă prin art. 198 din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, modificată de completată.**

În această privință, apreciem că, față de prevederile art. 6 alin. (2) din Codul civil, potrivit cărora, actele și faptele juridice încheiate, ori, după caz, săvârșite sau produse înainte de intrarea în vigoare a noii legi nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârșirii ori producerii lor, **Ordinul nr. 50/1990 și Ordinul nr. 125/1990 sunt aplicabile pentru perioadele prevăzute în cuprinsul lor (18 martie 1969 - 1 martie 1990 și în continuare, până la data abrogării exprese directe – 1 aprilie 2001) în litigiile introduse după intrarea în vigoare a Legii nr. 19/2000, modificată și completată.**

Astfel, munca prestată de reclamânți, asigurați în sistemul public pensii se prezintă din perspectiva principiilor aplicării legii în timp ca *facta preaterita* care, potrivit principiului *tempus regit actum* sunt guvernate în întregime de legea aplicabilă la data producerii.

Mutatis mutandis, invocăm decizia nr. 766 din 15 iunie 2011 pronunțată de Curtea Constituțională³² în care s-a arătat că, potrivit acestui principiu, legea civilă poate ultraactiva în unele situații, astfel încât o lege posterioară nu poate atinge dreptul născut sub imperiul legii anterioare, aceasta urmând să guverneze dreptul respectiv, inclusiv soluționarea litigiului legat de realizarea aceluși drept, chiar și ulterior ieșirii sale din vigoare. Legea nouă – normă de drept material, care abrogă expres legea anterioară, chiar dacă ar conține dispoziții asemănătoare cu cele abrogate, nu

grupele I și II de muncă s-a făcut conform ordinului, comun, al ministrului muncii și protecției sociale, al Ministerului Sănătății și al Președintelui Comisiei Naționale pentru Protecția Muncii nr. 125/1990, dar și conform altor acte normative în vigoare la data respectivă.

³² Publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 549 din 3 august 2011;

poate governa raportul juridic existent între părți, nefiind aplicabilă cauzei deduse judecății.

§3.2. În privința celei dintâi probleme de drept, apreciez că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 279 alin. (2) din Codul muncii raportat la pct. 6 din Ordinul nr. 50/1990 sunt admisibile acțiunile formulate în contradictoriu cu angajatorul/fostul angajator, în vederea reconstituirii vechimii în muncă sub aspectul încadrării muncii prestate în grupele I sau II de muncă în perioada 18 martie 1969- 1 aprilie 2001, atunci când pârâtul nu a procedat el însuși la încadrarea activității reclamantului în grupa de muncă indicată de acesta, deși acea activitate era prevăzută în anexa 1 sau 2 la Ordinul nr. 50/1990, respectiv în Anexele la Ordinul nr. 125/1990 , pentru următoarele motive:

Problema de drept vizează, în esență, posibilitatea constatării pe cale judiciară a unui element al raportului juridic de muncă - încadrarea muncii prestate în grupele superioare de muncă, atunci când angajatorul, contrar prevederilor art. 6 din Ordinul nr. 50/1990, nu a procedat el însuși la încadrarea activității reclamantului ori nominalizarea acestuia în grupa de muncă, corespunzătoare anexelor nr. 1 sau 2 din Ordinul nr. 50/1990 respectiv, din Ordinul nr. 125/1990.

Deja, în jurisprudența de unificare a instanței supreme³³, s-a observat că, în privința recunoașterii retroactive a vechimii în muncă trebuie făcute următoarele distincții:

1. când există acte primare prin care angajatorul a făcut încadrarea, potrivit atribuțiilor ce îi revineau, încadrare în legătură cu care solicitantul nu poate produce dovezi;

2. când nu există acte primare, întrucât angajatorul, fie a omis, fie nu a considerat că acel salariat a lucrat în condiții speciale de muncă³⁴.

³³ Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii, decizia nr. 2 din 15 februarie 2016, publicată în Monitorul oficial, partea I nr. 263 din 7 aprilie 2016;

³⁴ Lit. B, pct. 1 și 2 din decizie;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

În ipoteza în care există acte primare și angajatul nu posedă carnet de muncă, ceea ce aparent potrivit art. 279 alin. (2) din Codul muncii³⁵, i-ar deschide acestuia calea unei acțiuni în reconstituirea vechimii în muncă sau, potrivit art. 111 din Codul de procedură civilă din 1865/art. 35 din Codul de procedură civilă, a unei acțiuni în constatarea încadrării în grupele superioare de muncă, persoana respectivă poate solicita, în temeiul unei acțiuni în realizare (obligație de a face), eliberarea unei adeverințe constatatoare în acest sens în contradictoriu cu deținătorii de arhive.³⁶ În această situație instanța supremă a observat că o acțiune în reconstituirea vechimii în muncă/în recunoașterea activității desfășurate în grupele superioare de muncă ar apărea ca lipsită de interes, de vreme ce informațiile referitoare la vechimea în muncă sau în grupa de muncă există în documentele arhivate și pot fi dovedite prin eliberarea unor adeverințe de către persoanele juridice deținătoare ale arhivelor³⁷.

Prin aceeași decizie, Înalta Curte de Casație și Justiție a constatat că problema interpretării art. 279 alin. (2) din Codul muncii, respectiv a dispozițiilor procedurale privind constatarea încadrării în anumite grupe de muncă se pune doar în situația în care nu există documente primare, iar angajatul nu poate dovedi, independent de motive, situația premisă³⁸.

În această privință, prin decizia în interesul legii la care ne raportăm, instanța supremă a considerat că interpretarea dată de Curtea Constituțională prin decizia nr. 223 din 11 iulie 2002³⁹ poate fi preluată și în ceea ce privește

³⁵ Potrivit art. 279 alin. (2) din Codul muncii, „După data abrogării Decretului nr. 92/1976 privind carnetul de muncă, cu modificările ulterioare, vechimea în muncă stabilită până la data de 31 decembrie 2010 se reconstituie, la cererea persoanei care nu posedă carnet de muncă, de către instanța judecătorească competentă să soluționeze conflictele de muncă, pe baza înscrisurilor sau a altor probe din care să rezulte existența raporturilor de muncă. Cererile de reconstituire formulate anterior datei abrogării Decretului nr. 92/1976, cu modificările ulterioare, se vor soluționa potrivit dispozițiilor acestui act normativ.”;

³⁶ Par. 23 teza I din decizia nr. 2 din 15 februarie 2016;

³⁷ Idem, par. 23 teza a II-a ;

³⁸ Idem, par. 24;

³⁹ Prin această decizie, publicată în Monitorul oficial, partea I, nr. 750 din 15 octombrie 2002, s-a constatat că dispozițiile art. 14 din Decretul nr. 92/1976 privind carnetul de muncă sunt neconstituționale în măsura în care anumite categorii de persoane sunt excluse de la posibilitatea reconstituirii vechimii în muncă, în condițiile reglementate prin acest decret. Pe această cale, Curtea Constituțională, observând că ipotezele de aplicare a reconstituirii vechimii în muncă limitează în mod nejustificat posibilitatea cetățenilor de a cere reconstituirea vechimii în muncă și că imposibilitatea obținerii unor acte doveditoare a activității depuse pe baza unui contract

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

aplicarea art. 279 alin. (2) din Codul muncii (cu referire doar la recunoașterea vechimii în muncă), ambelor situații, respectiv, documentele primare au fost distruse sau nu au fost întocmite⁴⁰.

Considerentele decizorii ale precedentei soluții de unificare se impun cu puterea obligatorie a hotărârii care le conține și în privința problemei de drept care formează obiect al recursului în interesul legii declarat de Colegiul de Conducere al Curții de Apel Constanța.

Pe baza acestora, împrejurarea că angajatorul nu a procedat el însuși la încadrarea locului de muncă/activității profesionale a reclamantului în grupele superioare de muncă ori, după caz, nu l-a nominalizat, împreună cu sindicatul din unitate, printre persoanele încadrate în aceste grupe de muncă, nu reprezintă în sine un impediment peremptoriu de natură a paraliza dreptul de acces la justiție al salariatului/fostului salariat, demers ce ar avea ca obiect și scop reconstituirea vechimii în muncă dintr-o perspectivă particulară, aceea a condițiilor în care acesta a fost realizată.

O interpretare și aplicare contrară a legii ar aduce atingere dispozițiilor art. 21 din Constituție și art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului prin care se asigură accesul la o instanță de judecată, în vederea dobândirii sau protejării unui drept recunoscut de lege.

Împrejurările care deschid reclamantului calea acțiunii pentru reconstituirea vechimii în muncă realizată în condițiile grupelor I sau II și motivele pentru care angajatorul/fostul angajator nu a procedat la încadrare/nominalizare vor fi examinate de judecătorul fondului și vor primi valențele cuvenite în planul probațiunii judiciare.

§ 4. Având în vedere ordinea anatemată în partea introductivă a prezentei expunerii și în considerarea răspunsului afirmativ la problema de

de muncă nu este determinată, în cele mai frecvente cazuri, de distrugerea completă a unor arhive, a extins aplicabilitatea acestor prevederi și la situațiile în care nu existau documente primare, indiferent de motiv (au fost distruse sau nu au fost întocmite). În această modalitate a fost înlăturată discriminarea contrară prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituție în privința ipotezelor de fapt ce justificau formularea unei cereri pentru reconstituirea vechimii în muncă și în privința persoanelor care puteau să ceară reconstituirea vechimii, sfera acestora din urmă nemaifiind limitată doar la persoanele aflate în activitate.

⁴⁰ Par. 26 și 27 din Decizia nr. 2 din 15 februarie 2016;

drept analizată anterior⁴¹, **apreciez că dispozițiile art. 272 din Codul muncii sunt aplicabile și în ceea ce privește dovedirea condițiilor de muncă efective și a procentul din timpul de lucru în care și-a desfășurat activitatea reclamantului. În acest caz, angajatorului/fostului angajator îi revine sarcina de a demonstra motivele pentru care nu a procedat, în privința reclamantului, la încadrarea în grupele superioare de muncă.**

Astfel, litigiile analizate au natura unor conflicte individuale de muncă cu privire la executarea contractelor individuale de muncă⁴² sub un aspect specific ce privește condițiile de muncă⁴³, din perspectiva felului și locului muncii⁴⁴.

În acest context devin aplicabile prevederile art. 272 din Codul muncii, potrivit căroră, sarcina probei în conflictele de muncă revine angajatorului, acesta fiind obligat să depună dovezile în apărarea sa până la prima zi de înfățișare⁴⁵.

⁴¹ Supra §3.2.;

⁴² Potrivit art. 266 din Codul muncii, „*Jurisdicția muncii are ca obiect soluționarea conflictelor de muncă cu privire la încheierea, executarea, modificarea, suspendarea și încetarea contractelor individuale sau, după caz, colective de muncă prevăzute de prezentul cod, precum și a cererilor privind raporturile juridice dintre partenerii sociali, stabilite potrivit prezentului cod.*”

În același sens, potrivit definiției legale cuprinsă în art. 1 lit. p) teza I din Legea dialogului social nr. 62/2011, republicată, cu modificările și completările ulterioare, conflictul individual de muncă este conflictul de muncă ce are ca obiect exercitarea unor drepturi sau îndeplinirea unor obligații care decurg din contractele individuale și colective de muncă ori din acordurile colective de muncă și raporturile de serviciu ale funcționarilor publici, precum și din legi sau din alte acte normative.”

⁴³ Ion Traian Ștefănescu, „*Tratat teoretic și practic de drept al muncii*”, Ediția a III-a, revăzută și adăugită, Universul Juridic, București, 2014, p. 392;

⁴⁴ În acest sens, în doctrină s-a precizat **că felul și locul muncii** constituie elemente esențiale ale contractului de muncă; ele trebuie să fie prevăzute în contract, cu respectarea dispozițiilor legale. Referitor la felul muncii, criteriul principal pentru determinarea acestuia este funcția sau meseria care se completează cu menționarea pregătirii sau calificării profesionale, locul muncii fiind determinat de localitatea sau unitatea în care se efectuează munca. Ambele constituie elemente esențiale ale contractului individual de muncă (Sanda GHIMPU, Alexandru ȚICLEA, op. cit., p. 195);

⁴⁵ În doctrină și în jurisprudența Curții Constituționale s-a observat că aceste dispoziții legale sunt aplicabile indiferent de calitatea în care angajatorul stă în proces (aceea de reclamant sau pârât), textul având în mod neîndoios, caracterul unor dispoziții de favoare pentru salariați, menite să le asigure acestora o protecție juridică suplimentară. De asemenea, s-a observat și că acesta are și semnificația unei derogări de la regula generală *onus probandi incumbit actori*, atunci când angajatorul are calitatea de pârât. Soluția legislativă este justificată prin faptul că angajatorul este cel care deține toate probele concludente pentru elucidarea deplină a conflictelor de muncă deduse în fața instanțelor judecătorești (Ion Traian ȘTEFĂNESCU, op. cit., p. 958; Maria FODOR; „*Considerații asupra reglementării probelor în noul Cod de procedură civilă*”, Dreptul nr. 12/2011, p. 52-84; Alexandru ATHANASIU, comentariu art. 287 din Codul muncii în „*Codul muncii - Comentariu pe articole - Vol. II. Articolele 108-298*”, ediția 1, Editura. C.H. Beck, 2011; Andrei Eusebiu SĂVESCU, „*Probațiunea în conflictele de muncă*” în Revista Română de Dreptul Muncii nr. 3/2007, p. 58 – 59; Horațiu

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

Din perspectivele analizate, observăm că obiect al probațiunii judiciare ce ar reveni în aceste situații în sarcina angajatorului este doar aparent imposibil, deoarece, nu se pune problema dovedirii unui fapt nedefinit, ci a unui fapt definit⁴⁶. Angajatorul pârât trebuie să dovedească motivele pentru care a considerat că locul de muncă ocupat/activitatea profesională desfășurată de reclamant nu îndeplinea condițiile prevăzute de Ordinul nr. 50/1990 pentru încadrarea în grupele superioare de muncă, sub aspecte care vizau de pildă, proporția din timpul de lucru în care activitatea trebuia prestată în aceste condiții, încadrarea în limitele noxelor profesionale admise prin normele de protecția muncii, determinate potrivit metodologiei acestui ordin, etc.

§ 5. În ceea ce privește problema de drept menționată la pct. II din recursul în interesul legii declarat de Colegiul de Conducere al Curții de Apel Constanța, în principal, apreciez că aspectele asupra cărora se solicită pronunțarea unei decizii în interesul legii, referitoare la admisibilitatea probei cu expertiză tehnică în domeniul protecției muncii pentru dovedirea condițiilor concrete de muncă, inclusiv a procentului de timp lucrat în împrejurări ce ar justifica încadrarea în grupele I și II de muncă constituie chestiuni de aplicare a legii la situațiile de fapt din fiecare cauză dedusă judecății, neputându-se stabili o soluție generală sub acest aspect.

Pentru aceste motive, apreciez că, în privința acestei probleme de drept nu sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a recursului în interesul legii prevăzute de art. 514 din Codul de procedură civilă⁴⁷.

SASU, „*Consecințe practice ale prevederilor articolului 287 din Codul muncii sub aspectul poziției angajatorului în litigii*”, Revista Română de Dreptul Muncii nr. 4/2005, p. 63-64; Curtea Constituțională, decizia nr. 58 din 16 ianuarie 2007, publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 117 din 16 februarie 2007; decizia nr. 494 din 11 noiembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 59 din 18 ianuarie 2005; decizia nr. 718 din 24 octombrie 2006, publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 973 din 5 decembrie 2006);

⁴⁶ Maria FODOR, „*Drept procesual civil*”, Editura Universul Juridic, București, 2014, p. 349; Horațiu Sasu, op. cit., p. 69 – 70;

⁴⁷ *Mutatis mutandis*, Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii, decizia nr. 29 din 12 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial, partea I nr. 925 din 27 decembrie 2011 prin care s-a stabilit că: „ (...) pe calea recursului în interesul legii nu este posibil a se statua o concluzie general valabilă de natură a asigura unificarea practicii judiciare, având aptitudinea de a fi aplicată în fiecare cauză aflată pe rolul instanțelor, de vreme ce stabilirea raportului de proporționalitate este rezultatul

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

În situația în care instanța supremă va considera că această chestiune reprezintă o problemă de drept în sensul dispozițiilor legale evocate pe baza cărora se determină obiectul recursului în interesul legii, consider că, în aprecierea asupra admisibilității probei constând în expertiza tehnică în domeniul protecției muncii sub aspectul verosimilității, pertinentei și concludenței acesteia, judecătorul fondului ar putea să se raporteze, în principal, la dispozițiile cuprinse în Ordinul nr. 50/1990 prin care sunt stabilite, inclusiv pe anumite paliere temporale, condițiile concrete pentru încadrarea unor locuri de muncă, activități și categorii profesionale în grupa I sau II de muncă, astfel: - pentru perioada de activitate desfășurată între 18 martie 1969 și 31 decembrie 1975, încadrarea în grupele I și II de muncă se făcea proporțional cu timpul lucrat, conform Precizărilor Ministerului Muncii și Ministerului Sănătății nr. 11860/1969, fără a fi condiționată de existența buletinelor de determinare a noxelor (pct. 14 teza I din ordin);

- pentru perioadele de activitate desfășurată între 1 ianuarie 1976 și 31 decembrie 1989 încadrarea în grupele I și II de muncă prevăzute în Anexele nr. 1 și 2 ale ordinului nu era, de asemenea, condiționată de existența buletinelor de determinare a noxelor (pct.14 teza a II-a din ordin);

- buletinele de determinare a noxelor erau necesare în vederea stabilirii condițiilor deosebite de la locurile de muncă cu noxe, fiind obligatorii pentru încadrarea acestora în grupa I sau II, după 1 ianuarie 1990 și până la 1 aprilie 2001, potrivit pct. 5 și pct. 14 din ordin (ultimul text interpretat *per a contrario*).

În această ultimă ipoteză administrarea probei cu expertiză tehnică în specialitatea protecția muncii nu ar fi legală, date fiind prevederile restrictive ale pct. 5 teza I din Ordinul nr. 50/1990 referitoare persoanele și laboratoarele care puteau face determinările de noxe. În al doilea rând, proba nu ar fi nici verosimilă, pertinentă și concludentă, de vreme ce determinările de noxe trebuiau făcute la un moment cât mai apropiat de cel la care a fost/trebuia

aprecierii materialului probator și a circumstanțelor proprii fiecărei pricini sau a situației de fapt reținute, fiind așadar exclusiv o chestiune de aplicare a legii”;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

aplicată, la nivelul angajatorului, metodologia prevăzută de Ordinul nr. 50/1990, nu după un interval considerabil de timp în care este posibil să se fi schimbat condițiile de la locul de muncă al reclamantului.

Atunci când obiectivul expertizei judiciare ar consta în stabilirea procentului din timpul efectiv lucrat la locurile de muncă incluse în grupe superioare de muncă, în vederea examinării îndeplinirii condițiilor prevăzute de pct. 7 din Ordinul nr. 50/1990, proba indicată apare ca fiind inutilă în condițiile în care procentul de timp ar putea fi determinat pe baza documentelor primare prezentate de părți (precum: contractul individual de muncă, fișa postului, actele de organizare internă emise de angajator) ori prin aplicarea dispozițiilor legale ce reglementau activitatea reclamantului.

Față de cele expuse, în temeiul art. 517 din Codul de procedură civilă, solicit admiterea recursului în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Constanța și pronunțarea unei hotărâri prin care să se asigure interpretarea și aplicarea unitară a legii în problemele de drept sesizate.

PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL*

Dimitrie Bogdan LICU

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PRIM-ADJUNCT AL PROCURORULUI GENERAL

* În condițiile vacanței funcției de Procuror General, potrivit dispozițiilor art. 15 alin. (4) din Regulamentul de ordine interioară al parchetelor, aprobat prin Ordinul nr. 2632/C/2014 din 30 iulie 2014 al Ministrului Justiției, modificat prin Ordinul nr. 1650/C/2015 din 18 mai 2015 al Ministrului Justiției, publicat în Monitorul Oficial, partea I, nr. 367 din 27 mai 2015

